

19.12.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**19 Aralık 2023
Salı**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

19 Aralık 2023 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Çocuk Koruma Hizmetleri Planlama ve Çocuk Bakım Kuruluşlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Genel Havacılık Hava Taşımacılığına İlişkin Güvenlik Tedbirleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Fiyat Etiketleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

- Anayasa Mahkemesinin 14/9/2023 Tarihli ve 2020/35797 Başvuru Numaralı Kararı

Süt yemine son 40 günde yüzde 18 zam

Süt çiftliklerinde yem maliyetleri yeniden artışa geçti. Son 40 günde 5 kez zamlanan yem fiyatları yüzde 18 arttı.

İRFAN DONAT

Hayvancılık sektöründe maliyet artışları devam ediyor.

Yem firmaları üreticilere haftalık olarak geçtikleri yeni fiyat listelerinde fiyat artışlarına gitmeye başladı.

Son 40 günde 5 kez zamlanan süt yemi fiyatları ortalama yüzde 18 arttı.

9 Kasım'da birim fiyat 8.14 TL olan 19 protein süt yemi, 21 Kasım'da 8.54 TL olurken, 27 Kasım haftası 8.74 TL'ye yükseldi.

5 Aralık tarihinde birim fiyatı 9.24 TL'ye çıkan 19 protein süt yemi 18 Aralık'ta 9.64 TL'yi gördü.

Böylece Ulusal Süt Konseyi'nin hesaplamalarda kullandığı "19" proteinli süt yemindeki fiyat artışı son 40 günde yüzde 18.4'e çıktı.

SIĞIR SÜT TAMAMLAYICI YEMLER 09.11.2023								
Siğir Süt 18	P	50	7,6200	381,00	7,9629	398,15	8,3058	415,29
Siğir Süt 18	T	50	7,7200	386,00	8,0674	403,37	8,4148	420,74
Siğir Süt 19	P	50	8,1400	407,00	8,5063	425,32	8,8726	443,63
Siğir Süt 19 Ekstra	P	50	8,3400	417,00	8,7153	435,77	9,0906	454,53
Siğir Süt Saf 48	P	50	8,8600	443,00	9,2587	462,94	9,6574	482,87
Siğir Süt 21	P	50	9,1800	459,00	9,5931	479,66	10,0062	500,31
Siğir Süt 24 (Tahıl Destek)	P	50	9,2600	463,00	9,6767	483,84	10,0934	504,67

SIĞIR SÜT TAMAMLAYICI YEMLER 18.12.2023												
Siğir Süt 18	P	50	9,020	451,00	9,2230	461,15	9,4259	471,30	9,6289	481,44	9,8318	491,59
Siğir Süt 18	T	50	9,120	456,00	9,3252	466,26	9,5304	476,52	9,7356	486,78	9,9408	497,04
Siğir Süt 19	P	50	9,640	482,00	9,8559	492,85	10,0738	503,69	10,2907	514,54	10,5076	525,38
Siğir Süt 19 Ekstra	P	50	9,840	492,00	10,0614	503,07	10,2828	514,14	10,5042	525,21	10,7256	536,28
Siğir Süt Saf 48	P	50	10,360	518,00	10,5931	529,66	10,8262	541,31	11,0593	552,97	11,2924	564,62
Siğir Süt 21	P	50	10,580	529,00	10,8181	540,90	11,0561	552,81	11,2942	564,71	11,5322	576,61
Siğir Süt 24 (Tahıl Destek)	P	50	10,660	533,00	10,8999	544,99	11,1397	556,99	11,3796	568,98	11,6194	580,97

Yem firmaları fiyat artışlarına gerekçe olarak protein içerikli küspelerdeki fiyat artışlarını gösterirken, zamların ardındaki bir diğer gerekçe olarak çiftliklerdeki hayvan sayısının azalmasının etkisiyle yem firmalarının düşen satış cirolarının genel işletme maliyetlerini arttırması öne sürülüyor.

Asgari Ücret Komisyonu'nun ikinci toplantısının ayrıntıları ortaya çıktı

İlk toplantısını 11 Aralık'ta Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın ev sahipliğinde gerçekleştiren Asgari Ücret Tespit Komisyonu, ikinci toplantı için bugün yine bakanlıkta bir araya geldi. EKONOMİ'nin edindiği bilgilere göre, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile TÜİK, genel ekonomik duruma yönelik ve makroekonomik görünümü sunmakla yetindi.

Mehmet KAYA

Asgari Ücret Tespit Komisyonu 2024'te uygulanacak asgari ücreti belirlemek için ikinci toplantısını yaptı. Toplantıda beklentinin aksine taraflardan herhangi bir ücret önerisi gelmedi. TÜRK-İŞ heyetine başkanlık eden Genel Sekreter Ramazan Ağar, "Bu hafta sonuca ulaşmak istiyoruz" dedi. Ağar, toplantıda Hazine ve Maliye Bakanlığı ile TÜİK'in rapor sunduğunu ancak geçim şartlarına yönelik herhangi bir tutar beyan etmediklerini söyledi. Bu toplantıda TÜİK'in geçim şartlarına konu harcama grubuna yönelik olarak bir fiyat artışı raporu sunması da bekleniyordu. Çalışma Genel Müdürü Mehmet Baş'ın başkanlık ettiği ikinci toplantıya, işçi heyetine TÜRK-İŞ Genel Başkan Yardımcısı Ramazan Ağar ve işveren heyetine TİSK Genel Sekreteri Akansel Koç başkanlık etti.

Ramazan Ağar, yeni bir toplantı tarihi belirlenmediğini kaydederek, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının görüşerek bir toplantı tarihi belirleyeceğini açıkladı.

Ağar, toplantı sonrasında yaptığı açıklamada, "Tahmin ediyorum görüşmeler süratle devam edecek. Çünkü yıl sonuna da yaklaştık. Kısa zaman içinde bir mutabakata

varılarak bitirilmesini arzu ediyoruz ama rakam belli olmadığından dolayı bir şey söyleme imkanımız yok. Zaten geçim şartları belli” dedi.

Ağar, geçim şartlarının göz önüne alınarak bir öneri gelmesi halinde tam mutabakatla sonuca ulaşılabilirliğini vurgulayarak, işçi kesimi olarak bir ücret ya da kriter sunmayacaklarını, ilk telifin işveren ya da hükümetçe verilmesi gerektiğini kaydetti. Ramazan Ağar, “Bunun belirleyicisi hükümet olacak. Hükümetin ve işverenin bu konuda yaklaşımı güzel olursa tahmin ediyorum üçlü mutabakat ile bu sonuca gideriz diye düşünüyoruz. Şu anda mutabakat olur mu olmaz mı demenin anlamı yok, çünkü ortada bir rakam yok. Başkanımızla, hükümetle görüşerek kısa zamanda bir konuca gitmeyi düşünüyoruz” diye konuştu.

TÜİK ile Hazine ve Maliye Bakanlığı sunumu: İşveren kayıtdışılıktan rahatsızlığını dile getirdi

Öteyandan, EKONOMİ'nin edindiği bilgilere göre, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile TÜİK, genel ekonomik duruma yönelik ve makroekonomik görünümü sunmakla yetindi. Özellikle TÜİK'in asgari ücretin artışına konu olabilecek enflasyon ve geçim şartlarına yönelik fiyat gelişmeleri hakkında herhangi bir sunum yapmadığı, makroekonomik verileri tekrarladığı belirtildi. Hazine ve Maliye Bakanlığı temsilcisinin de Orta Vadeli Program hedeflerini aktardığı öğrenildi.

Toplantıda, işgücü verilerine yönelik olarak bölümde kayıt dışı çalışmaya ilişkin sayılar da sunuldu. İşveren tarafının, sendikalı işyerlerinin kayıtlı ve güvenli çalışmasını vurgulayarak, yüksek sayıdaki kayıt dışı çalışmaya hükümetin ivedilikle müdahale etmesi gerektiğini söylediği belirtildi.

“Sofradan aç kalkmak istemiyoruz”

Toplantıda, TÜRK-İŞ heyetindeki işçiler de söz aldı. Heyetteki bir işçinin, çocuklarının kendisine “peynire küstük mü” diye sorduğunu aktardığı ve “Çarşı pazara çıkamıyoruz. Soframızdan aç kalkmak istemiyoruz, çocuklarımız gözümüzün içine bakıyor” dediği kaydedildi.

TCMB'nin 'Yatırımcı Günleri' New York'ta başlayacak

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın 11 Ocak'ta New York'taki ilk yatırımcı günü, Başkan Hafize Gaye Erkan'ın para politikası sunumuyla başlayacak.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) ilk kez yatırımcı günü temasıyla 11 Ocak'ta JPMorgan'ın New York merkezinde gerçekleştireceği toplantı, başkan Hafize Gaye Erkan'ın para politikası konulu sunumu ile başlayacak.

"Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası sizleri Türk yetkililer ve yatırımcılar ile görüşeceğiniz bir güne davet ediyor" notu ile yatırımcılara iletilen davete göre, ilk olarak TCMB Başkanı Hafize Gaye Erkan, "Para Politikası ve Enflasyon Görünümü" başlıklı 45 dakikalık bir sunum yapacak.

Programa göre Erkan'ın ardından Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek de "Maliye Politikası ve Hazine'nin Finansman Görünümü" başlıklı 45 dakikalık sunum yapacak.

Programa göre yatırımcı paneli JPMorgan yöneticileri katılımı ile Erkan moderatörlüğünde gerçekleştirilecek. TCMB'den başkan, başkan yardımcıları ve birim yöneticilerinin de katılımıyla; dezenflasyon patikası, döviz rezervleri stratejisi, bankacılık sektörü ve makroihtiyati çerçeve başlıklı ayrıntılı oturumlar da gerçekleştirilecek.

Toplantının sonunda Erkan, JPMorgan Türkiye Masası Başkanı Burak Kaynak moderetörlüğünde soruları yanıtlayacak.

Banka her ne kadar yatırımcı toplantıları düzenlese de yeni formatta ABD'de başlayacak toplantı ile birlikte "Yatırımcı Günü" teması ilk kez kullanılacak.

Yabancıların son yıllarda Türkiye'ye ilgili yoktu

Yabancılar, yükselen enflasyon karşısında faiz oranlarını düşürmek de dahil alışılmışın dışındaki politikalar ile Türkiye'yi son yıllarda yatırım tercihleri arasına almıyordu.

Mayıs ayındaki genel seçimler ardından geçen yaklaşık altı aylık süreçte önce olumsuz bakış açısı değişmeye başladı; ardından yatırımcılar Türkiye piyasalarına geri dönmeye başladılar.

Yurtdışında yerleşik kişilerin mülkiyetindeki devlet iç borçlanma senedi (DİBS) ve hisse senedi portföyü 8 Aralık haftasında net 1.45 milyar dolar ile altı buçuk yılın en büyük haftalık girişine işaret etti.

TCMB verilerine göre yurtdışında yerleşik kişilerin DİBS portföyü 8 Aralık haftasında 891.4 milyon dolar arttı. Bu Ağustos 2017'den beri görülen en yüksek haftalık giriş oldu.

Fitch'ten 2024'te Türkiye için 2 kritik tarih

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluğu Fitch, 2024 yılında Türkiye için iki kredi notu gözden geçirme tarihi belirledi.

Fitch Ratings, 2024 yılına ilişkin "Ülkelerin Derecelendirme İnceleme Takvimi"ni yayımladı. Takvime göre, Türkiye için ilk tarih 8 Mart 2024, ikinci tarih ise 6 Eylül 2024 olarak açıklandı.

Kredi derecelendirme kuruluşlarının açıkladıkları tarihlerde bir rapor açıklama zorunluluğu bulunmuyor. Ancak Fitch, söz konusu tarihlerde genel olarak rapor yayımlarken, diğeri büyük kredi derecelendirme kuruluşlarından S&P Global ile Moody's, söz konusu tarihleri pas geçebiliyor.

Fitch en son 8 Eylül tarihinde Türkiye'nin kredi notunu "B" olarak teyit ederken, görünümünü "negatif"ten "durağan"a yükseltti.

'Bütçe dengesi iyileşti' iddialarına Hakan Kara böyle tepki gösterdi: MB'nin KKM zararı 800 milyarı aştı

18/12/2023 22:51 KAYNAK: KARAR

Ekonomist Hakan Kara, KKM ödemelerinin Hazine'den TCMB'ye devredilmesi sonrasında oluşan tahmini zararın 800 milyar TL'yi aştığını belirtti. Kara, "Bütçe dengesi iyileşti diyenlere bu grafiği gösterelim." ifadelerini kullanarak, Merkez Bankası'nın finansal durumuyla ilgili ciddi endişelerini dile getirdi.

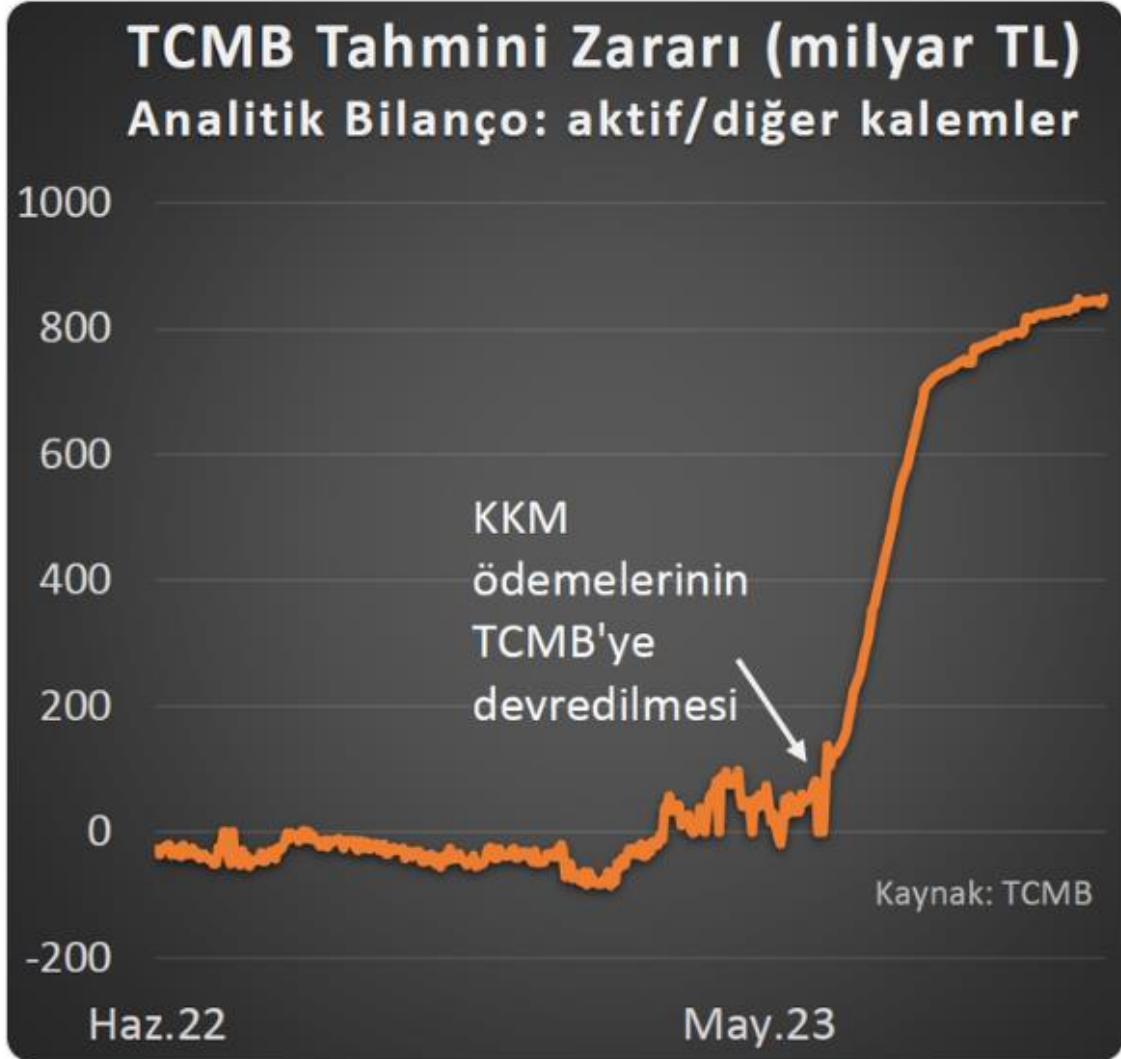
Ekonomist Prof. Dr. Hakan Kara, sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımda, Merkez Bankası'nın Kur Korumalı Mevduat (KKM) ödemeleriyle ilgili dikkat çeken bir açıklamada bulundu. Kara, Hazine'den TCMB'ye devredilen KKM ödeme yükümlülüğü sonrasında Merkez Bankası'nın tahmini zararının 800 milyar TL'yi aştığını belirtti.

Temmuz ayında gerçekleşen KKM ödeme yükümlülüğünün ardından Merkez Bankası'nın mali durumunun ciddi bir şekilde etkilendiğini ifade eden Kara, bu durumu "Bütçe dengesi iyileşti diyenlere bu grafiği gösterelim." ifadeleriyle eleştirdi.

KKM ödeme yükümlülüğü geçtiğimiz temmuz ayında TCMB'ye devredilmesiyle birlikte, artık yapılan aylık ödemeler Hazine istatistiklerinde görülmüyordu.

Hakan Kara ✓@ali_hakan_kara · [Takip et](#)

KKM ödemeleri Hazine'den TCMB'ye devredileli Merkez Bankasının tahmini zararı 800 milyar TL'yi geçti. Bütçe dengesi iyileşti diyenlere bu grafiği gösterelim.

ÖS 10:13 · 18 Ara 2023

Döviz yeterlilik oranları ekim ayında iyileşti

Net uluslararası yatırım pozisyonu (UYP) geçtiğimiz yılın sonuna göre 21.8 milyar dolar iyileşerek 295 milyar dolar açığa geriledi. Net UYP'nin milli gelire oranı 2022 yıl sonunda yüzde 35 düzeyindeyken 2023 yılı Ekim sonu itibariyle yüzde 27.5'ye geldi.

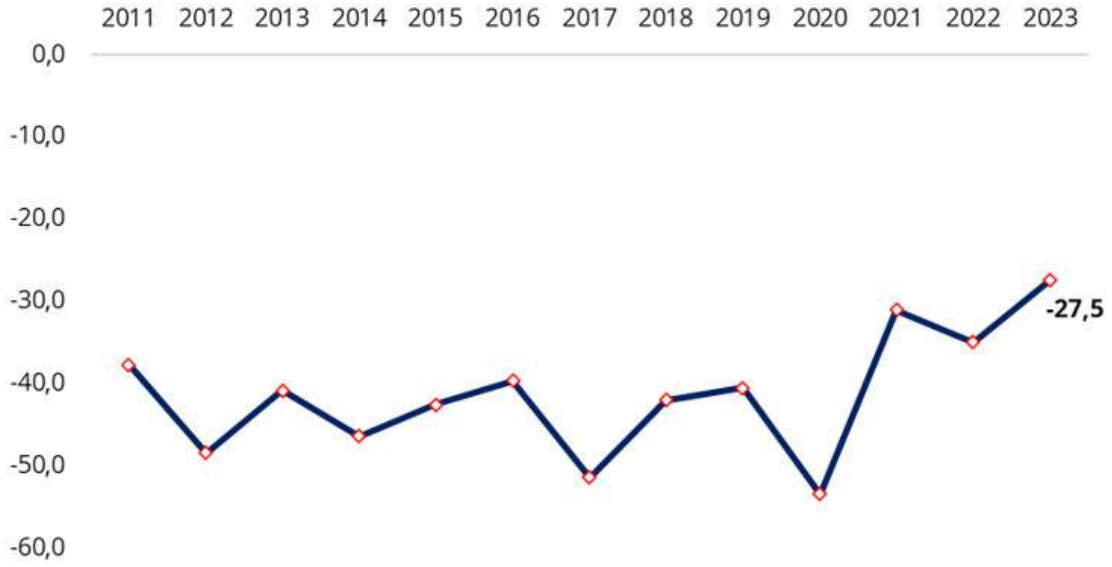

Ali Orhan YALÇINKAYA

2023 Ekim sonu itibariyle Türkiye'nin yurt dışı varlıkları, 2022 yılı sonuna göre 0.2 milyar dolar artarak 308.6 milyar dolara yükselirken, yükümlülükleri 21.5 milyar dolar azalarak 603.5 milyar dolara geriledi. Böylece yurt dışı varlıkları ile yurt dışına olan yükümlülüklerin farkı olarak tanımlanan net uluslararası yatırım pozisyonu (UYP) geçtiğimiz yılın sonuna göre 21.8 milyar dolar iyileşerek 295.0 milyar dolar açığa geriledi.

Net yatırım pozisyonunun (açığının) milli gelire oranı 2022 yıl sonunda yüzde 35.0 düzeyindeyken 2023 yılı Ekim sonu itibariyle yüzde 27.5'ye iyileşmiş bulunuyor.

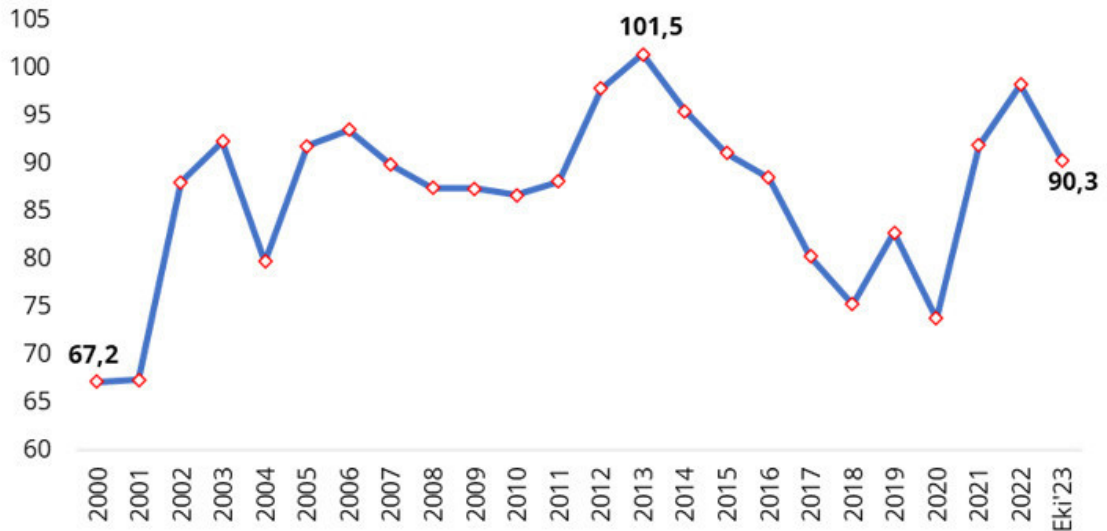
Uluslararası Yatırım Pozisyonu GSYH Oranı (%)

IMF tarafından 2000 yılından bu yana ülkeler için Rezerv Yeterlilik Rasyosu (ARA Metrik- Assessing Reserve Adequacy) hesaplanmaktadır. Söz konusu rasyo için ideal aralık olarak %100-150 belirlenmiştir.

Uluslararası Yatırım Pozisyonu, Ödemeler Dengesi ve Kısa Vadeli Borç İstatistiklerinden hareketle 2022 yılı sonunda %98.3 olan Ara Metrik değerinin 2023 Ekim sonu itibariyle %90.3 düzeyine gerilemiş olduğunu hesaplamaktayım.

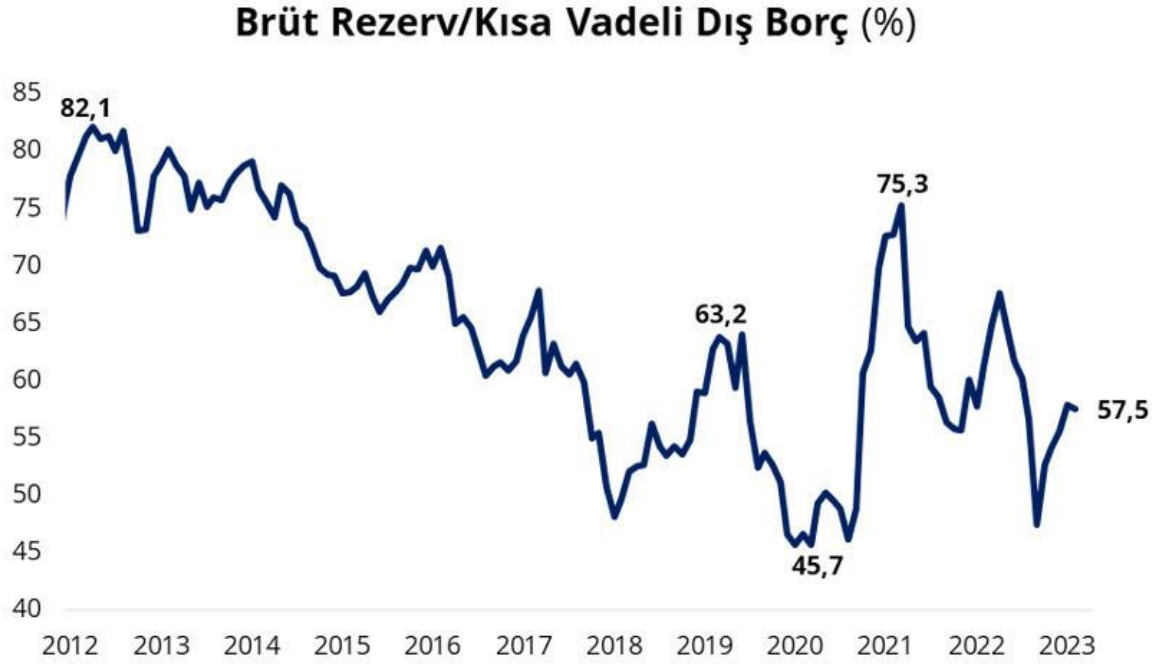
IMF Rezerv Yeterlilik Rasyosu (%)

Türkiye %100-150 kritik eşliğini daha önce 2013 yılında %101.5 ile tutturabilmişti. Gözlenen en düşük değerler ise %67.2 ile 2000 yılında ve %67.3 ile 2001 krizinde gerçekleşmişti.

Rezervlerin yeterliliği ile ilgili bir diğer önemli gösterge ise brüt rezervlerin kalan vadeye göre kısa vadeli dış borca oranıdır. Bu oran için ise yeterlilik sınırı %100 olarak kabul edilmektedir.

2022 yılı sonunda %67.7 olan Brüt Rezerv/Kısa Vadeli Dış Borç oranı Mayıs'ta %47.5 değeri ile 2021 yılı Nisan ayından bu yana gördüğü en düşük değeri gerilemişti. Ekim sonu itibariyle bu oranın %57.5'e gerilediğini görmekteyiz.

2012 yılının Aralık ayında %82.1 ile en yüksek değerini gören Brüt Rezerv/Kısa Vadeli Dış Borç oranı en düşük değerini 2020 yılı Kasım ayında %45.7 ile görmüştü.

Tohumculuk Zirvesi'nde üretici bürokrat buluşması

Ali Ekber YILDIRIM

19 Aralık 2023 Salı

Tarımda en çok konuşulan, tartışılan konulardan birisi tohumdur. Temel tartışma konularından birisi 31 Ekim 2006'da Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edilen ve 8 Kasım 2006 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5553 Sayılı Tohumculuk Yasası'dır.

Tohumculuk sektörü ve Tarım Bakanlığı'na göre, 2006'da kabul edilen yasa ile tohumculukta devrim yapılmış, daha önce tohumculukta hiçbir şey yapılmamış, bu yasa ile mucizeler yaratılmıştır.

Bu yasaya karşı çıkanlar ise, Tohumculuk Yasası'nın ülke tarımının idam fermanı olduğunu, ata tohumlarının yok edildiğini iddia ediyor. Tohumculuk Yasası 17 yıldır yürürlükte olmasına rağmen tartışmalar bitmiş değil.

Cumhuriyeti kuranların tohumculuk stratejisi

Cumhuriyetin 100. Yılı'nı kutlarken, cumhuriyeti kuranların tohumun stratejik öneminin farkında olduğunu ve bu konuda önemli adımlar attıklarını hatırlatmakta yarar var. Türkiye'de ilk bitki ıslah çalışmaları ve kaliteli tohum üretimi 1925 yılında Islah-ı Buzr (Büzür) adı ile Eskişehir Tohum Islah İstasyonu'nun kuruluşu ile başladı. Daha sonra Ankara, Yeşilköy, Adapazarı, Erzurum tohum istasyonları, çok sayıda deneme tarlaları ile tohumculukta önemli çalışmalar yapıldı. Mustafa Kemal Atatürk'ün Amerika'ya gönderdiği Ali Numan Kırac'ın ülkeye döndükten sonra Eskişehir'de kurduğu Dry Farming(Kuru Tarım) Deneme İstasyonu çok önemli çalışmalar yaparak literatüre "Türk Mucizesi" olarak geçti. Yeşilköy Tohum Islah İstasyonu Müdürü Mirza Gökgöl'ün Türkiye Buğdayları kitabı yapılan çalışmaların önemini ortaya koyuyor.

Yeni yüzyıla girerken tohumculuk zirvesi

Geçen hafta 12-14 Aralık tarihlerinde Türkiye Tohumcular Birliği (TÜRKTOB) tarafından Antalya’da “Yeni Yüzyılında Tohumculuk Zirvesi” yapıldı. Tohum üreticileri, sanayiciler, fide ve fidan, süs bitkileri üreticileri ve birlik yöneticileri ile Tarım ve Orman Bakanlığının en üst düzey bürokratlarının katılımı ile yapılan zirvenin ilk gününü baştan sona izledim.

Türkiye Tohumcular Birliği (TÜRKTOB) Yönetim Kurulu Başkanı Hacı Ömer Güler, açılışta tohumculuk sektöründeki son durumu ve sorunları dile getirdi.

Yerli ve millî tohumluk (tohum, fide, fidan, süs bitkileri) üretiminin ülke ihtiyacının karşılama oranının stratejik ürünlerde yüzde100’ün üzerinde, diğer ürünlerde ise yüzde 100’e çok yakın olduğunu belirten Güler şu bilgileri verdi: “Geçtiğimiz yıl 1 milyon 400 bin tona yakın sertifikalı tohumluk, 137 milyon adet meyve fidanı, 2 milyon adet asma fidanı, 6 milyar adet sebze fidesi, 91 milyon adet çilek fidesi ve 2 milyar adet süs bitkisi ürettik. Bugün 121 ülkeye tohum ihracatı yapıyoruz, fidan ve süs bitkilerini eklediğimizde ülke sayısı 132’ye çıkıyor. 2023 yılının ilk 9 ayında tohum ihracatı 235 milyon dolar olarak gerçekleşti. 23 milyon dolar dış ticaret fazlası verdik. Yine 2023 yılı ilk 9 ayında, 26,5 milyon dolarlık fide fidan ihracatı ile 30 milyon dolarlık dış ticaret fazlasına imza attık. Aynı zaman diliminde 35 milyon dolar dış ticaret fazlasıyla 82,2 milyon dolarlık süs bitkileri ihracatı yapıldı.”

Tohum İhtisas Bölgeleri kurulacak

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı zirveye gönderdiği video ile tohumculuk zirvesine katılanlara seslendi. Kısa video konuşmasında iki önemli konuyu gündeme getiren Yumaklı, şekerpancarı tohumunun ağırlıklı olarak ithalatla karşılandığını belirterek Türkiye Şeker Fabrikaları’nın TürkŞeker 2023 ve TürkŞeker 2053 adıyla iki tohum geliştirdiğini ve 2025’te çiftçiyle buluşturacaklarını söyledi.

Bakan İbrahim Yumaklı’nın dile getirdiği ikinci önemli konu ise kendi deyimi ile “yerli ve milli tohumculuğu geliştirmek üzere ihtisas tohum üretim bölgeleri” kurulacak. Toplantı devam ederken en çok konuşulan konulardan birisi ihtisas tohum üretim bölgeleri oldu. Herkes birbirine sordu ihtisas bölgeleri nasıl olacak? Tarıma dayalı organize sanayi bölgeleri gibi mi olacak?

Tarım ve Orman Bakan Yardımcısı Prof. Dr. Ahmet Gürman tohumculukta 10’dan fazla kalemde destek verildiğini hatırlatarak: “Taleplerinizi tek tek inceliyoruz. Yapabileceklerimizi yapar, yapamayacaklarımızı nedeniyle birlikte söyleriz.” dedi.

Tohumcuların lobi gücü kuvvetli

Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürü Uğur Erdem ise lobi gücü çok kuvvetli olan tohumculuk sektörünün sorunları ve talepleri her fırsatta dile getirdiklerini hatırlatarak: “Burada dile getirilen konular bizim için yeni bir ev ödevi olacak. Bunlar uzun süredir üzerinde çalıştığımız konular bizim için yol haritası

olacak. Bu yeni dönemde tarımsal planlama için kayıtlılık oranını arttırmamız gerekiyor. Sözleşmeli tarım, desteklerin yeniden yapılandırılması, tarım sayımı gibi gündemimizde çok önemli konular var. Destekler üretimi planlayacak şekilde verilecek. Tarım sayımı 2026'da yapılacak. Bizim artık gelecek 20-30 yılı hatta 50 yılı planlıyor olmamız lazım." diye konuştu.

Üreticiler sordu bürokratlar yanıtladı

Tohumculuk zirvesinde belki de en dikkat çekici bölümü üreticilerin Tarım ve Orman Bakanlığı en üst düzey bürokratlarına doğrudan soru sormalarıydı.

İlk sorulardan birisi soya ile ilgili oldu. Türkiye'de çok verimli soya tohumu olmasına rağmen neden soya üretimi yeterince yapılmadığı sorusuna Bitkisel Üretim Genel Müdürü Uğur Erdem:" Soya üretimini niye arttırmıyorsunuz ben de size soruyorum. Mısır'dan daha az su tüketimi var. O nedenle ikinci ürün olarak teşvik ettik. Yüzde 95'ini ithal ettiğimiz bir ürünü içerde daha fazla üretmek için en yüksek desteği de veriyoruz, bunun için çalışıyoruz. Üretimi arttırmamız gerekiyor." diye yanıtladı.

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) Genel Müdürü Ahmet Güldal ise aynı soruya: "Türkiye'nin soya tüketimi 2 milyon ton civarında bunu Türkiye'de tabii ki üretebiliriz ama karşılaştırmalı üstünlüklere göre soya üretmek için birkaç üründen fedakârlık yapmamız gerekecek. Dünyanın en çok soya üreten ülkelerdeki maliyet ile bizim maliyet arasında büyük fark var. Ayrıca gümrük vergisinin sıfır olması da üretimde bir dezavantaj."

Tarımsal desteklerden kimse memnun değil

Desteklerle ilgili çok sayıda soru soruldu. Üreticiler desteklerin yetersiz olmasından şikâyet etti. Bitkisel Üretim Genel Müdürü Uğur Erdem, destekleme ile ilgili bir bütçe olduğunu ve stratejik ürünlere öncelik olmak üzere desteklerin verildiğini vurgulayarak: "Bütçede 2023 yılı için 51 milyar lira bir para var. Bu bütçeyi bize veren Hazine ve Maliye Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı mutlu değil, bu desteklerin işlemlerini yapan, dağıtımı yapan Tarım Bakanlığı olarak biz mutlu değiliz, desteği alan çiftçiler olarak sizde mutlu değilsiniz. Şu anda 2024 bütçe görüşmeleri var. Tabi iki yıldır enflasyonist bir süreçte yaşıyoruz. Ama bu dönemde geçecek. Yeni düzenlemelerle desteklerin daha verimli kullanılacak." değerlendirmesini yaptı.

TMO referans fiyat açıklıyor

Buğday, arpa, mısır fiyatının düşük olmasına yönelik eleştirileri ve soruları yanıtlayan TMO Genel Müdürü Ahmet Güldal: "Her zaman söylüyoruz, bizim açıkladığımız fiyatlar referans fiyattır, ürün fiyatı değil. Biz fiyat belirlerken üretim maliyeti, dünyada ve Türkiye'deki piyasa durumu, rekolte tahmini, üretim miktarları, ziraat odaları, ziraat mühendisleri odaları, borsa ve bir çok kurumun görüşünü dikkate alarak, Türkiye ortalaması verim durumuna bakarak bir fiyat belirliyoruz. Bu sene hububat

alımlarında 12 milyon ton gibi rekor bir seviyeye ulaştık. Daha önce böyle bir durum yaşamamıştık. Neyse ki bu sene üzüm ve fındık az olduğu için bize gelmedi. Normalde hububatta 200 civarında alım merkezimiz varken bu sene 614 noktada alım yaptık.” dedi.

Şekerpancarı üretimi, gübre ve mazot desteği

Konya Yunak’tan gelen çiftçiler, ürettikleri şekerpancarını 470 kilometre uzaklıktaki Susurluk fabrikasına götürmenin yüksek maliyetinden şikâyet ederken, çiftçiler mazot ve gübre desteğinin çok yetersiz olmasından yakındı.

Bitkisel Üretim Genel Müdürü Uğur Erdem, Konya havzasında altı şeker fabrikası olduğunu, bu kadar fabrikaya gerek var mı, suyu 500 metreden çıkarıp şekerpancarı üretimine devam etmeli mi konusunun tartışılması gerektiğini söyledi. Erdem, ‘mazotun yarısı bizden’ uygulamasının devam ettiğini ancak her ilde farklı oranda mazot kullanıldığını ve herkesin kendi kullandığı mazota göre destekleme hesabı yaptığını belirterek hesaplamayı ortalama bir kullanıma göre yapıldığını ifade etti. Erdem, gübre desteğinin bir karşılığı olmadığını bu konuda yeni bir çalışma yaptıklarını, desteklerin tarımsal planlamaya yönlendirecek şekilde verileceğini sözlerine ekledi.

Pestisit kullanımı ve yasaklar

Gıda ve Kontrol Genel Müdürü Ersin Dilber, bazı pestisitlerin, etken maddelerin yasaklanması ile ilgili sorulara yanıt verirken, bu çalışmaların Avrupa Birliği ile uyumlu bir biçimde yapıldığını söyledi. Dilber: “Avrupa Birliği raporlarında Avrupa’da 2019’dan 2022’ye kadar pestisit kullanma oranının yüzde 17’den yüzde 21’e çıktığı yazıyor. Avrupa’da yazıldığında sorun olmuyor. Bizde yüzde 17’den yüzde 21’e çıktı desek kıyamet kopar. 2017’den bugüne kadar hıyar ihracatında hiçbir bildirim almadık. İlk defa 49 kiloluk bir partide uyarı aldık çok büyük tepki oldu. Yıllarca milyonlarca kilo ihracat yapıyoruz hiç bildirim yok, 49 kiloda pestisit çıktı diye kıyamet kopuyor.” değerlendirmesini yaptı.

Özetle, Tohumculuk Zirvesi’nde pek çok konu dile getirildi. Bürokratlar sorulan sorulara kendi cephelerinden yanıtlar verdi. Toplantı aralarında ve sonrasında konuştuğumuz üreticiler verilen yanıtlardan pek tatmin olmuş değil. Üretim maliyetlerindeki artış, ürün fiyatlarının düşük olması, tarımda üretim planlamasının nasıl uygulanacağı, desteklerle ilgili çekinceleri, endişeleri sürüyor.

Tohumculuk sektörünün talepleri

Tohumculuk sektörünün en önemli ihtiyacının, bitki ıslahı ve çeşit geliştirme olduğuna dikkat çeken TÜRKTOB Başkanı Hacı Ömer Güler taleplerini şöyle sıraladı:

- Bitki ıslahı ve çeşit geliştirme önemli olduğu kadar da zor, büyük yatırım gerektiren ve uzun zaman alan bir faaliyettir. Bu nedenle öncelikle çeşit geliştirme çalışmaları olmak üzere AR-GE faaliyetlerine ayrılan kaynaklar arttırılmalıdır.
- Tarımsal destekleme bütçesi içinde giderek azalan tohumculuk destekleri oranı artmalıdır. Sertifikalı tohum kullanım destekleri, tohumluk satış fiyatları ve artan girdi maliyetlerine uygun olarak düzenlenmeli, destekler zamanında açıklanmalı ve ödenmelidir.
- Tohumculuk desteklemeleri Türkiye Tohumcular Birliği ve Alt Birlikleri kanalıyla ödenmelidir.
- Döner sermaye ücretleri makul seviyelere çekilmelidir.
- Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretime Dair Düşük Faizli (sıfır faizli) Yatırım ve İşletme Kredisi'nin kullanımının kolaylaştırılması, limitlerin artması ve vadelerin uzatılması sektörümüz için çok gereklidir.
- İhracat artışının devamı için ihracatın öncelikli hale gelmesi sağlanmalı, mevzuat değişiklikleri yapılmalı, destek ve kredi imkânları geliştirilmelidir.
- Tohumculuk Kanunu altında yer alan tüm faaliyet konularında yüzde 1 olan KDV, süs bitkileri sektöründe yüzde 20'dir. Süs bitkileri üretiminin artması ve sektörün net ihracatçı konumunu sürdürebilmesi için KDV oranı düşürülmelidir.
- Sertifikalı tohum yetiştiriciliği ciddi bir bilgiye sahip olmayı gerektiren bir iştir. Bu nedenle tohum yetiştiricileri ayrıca desteklenmelidir.
- Sertifikalı tohumlukların borsalarda satışı söz konusu olmadığı için borsa tescilinde ticaret borsası kesintisi yapılmaması sektör için önemli bir destek olacaktır.

Aylık %3.3 faizi tercih etmemek mi matematiksel saçmalık yani?

Alaattin AKTAŞ

19 Aralık 2023 Salı

Önce bir düzeltme ve özürle başlamam gerekiyor. Bu köşede dün yer alan yazımda Merkez Bankası verilerinden yola çıkarak üç aya kadar vadeli mevduatın, yani ağırlıkla 32 gün vadeli mevduatın yıllık faizinin 8 Aralık'ta yüzde 50.49'a ulaştığını, bu faizin bileşiğinin de yüzde 60 dolayına geleceğini belirttim. Gözden kaçırdığım gerçek şu oldu; yüzde 50.49 faiz, zaten bileşik faizdi; oysa ben bu oranı basit faiz gibi dikkate alıp bileşik oran hesapladım.

Dolayısıyla veri seti tümüyle değişmiş oldu...

Merkez Bankası verilerine göre 8 Aralık itibarıyla bankaların mevduat tutarıyla ağırlıklandırılmış ortalama bileşik faizi vadelere göre şöyle:

“Bir aya kadar vadeli yüzde 41.97, üç aya kadar vadeli yüzde 50.49, altı aya kadar vadeli yüzde 47.46, bir yıla kadar vadeli yüzde 39.35, bir yıl ve daha uzun vadeli yüzde 38.10, tüm vadelerin ortalaması yüzde 44.94.”

Tasarruf sahiplerinin vadede ağırlıklı tercihinin 32 gün olduğu biliniyor. Buna göre esas alınıp irdelenmesi gereken üç aya kadar vadeli mevduatın faizi olan yüzde 50.49...

Net yüzde 47-48'e iniyor

Üç aya kadar vadeli mevduat ağırlıkla 32 gün vadeli, ancak tabii ki herhangi bir hesabı bir yıl boyunca 12 kez 32 gün vadeli olarak döndürmek mümkün değil. Çünkü bu durumda yıl yetmiyor!

Ancak hesaplama kolaylığı sağlaması açısından yıllık yüzde 50.49 faizin aylık hesaplara uygulandığını varsayalım.

Buna göre yıllık yüzde 50.49 bileşik faiz sonucunu verecek yıllık brüt faiz yüzde 42, aylık brüt faiz ise yüzde 3.5 düzeyinde. Aylık faizin stopaj düşüldükten sonraki neti yüzde 3.3.

Bir hesap yılda 12 kez net yüzde 3.3 faiz ile döndürüldüğü takdirde yıllık net getiri yüzde 47-48 ediyor. Tabii ki bu bir yılda faiz oranı hiç değişmediği takdirde...

Yürürlükteki oranlara göre Türk Lirası cinsi mevduatta altı aya kadar vadeli olanlara yüzde 5, altı ay ile bir yıl arası vadeli olanlara yüzde 3 stopaj uygulanıyor. Bir yıldan uzun vadeli mevduatın stopajı ise sıfır.

Buna göre 32 gün vadeli mevduattan yüzde 5 stopaj kesintisi yaparak net faize gidiyoruz. Sonuç; aylık yüzde 3.3, yıllıkta ise yüzde 47-48 dolayında net faiz.

Nerede kaldı reel faiz?

“Çok arttı, tırmandı gitti” denilen faiz işte bu!

Merkez Bankası Başkanı Gaye Erkan'ın **“Böyle bir faize rağmen dövize geçilmesi matematiksel olarak saçma”** dediği faiz de!

Aylık ortalama yüzde 3.3, yıllık da net yüzde 47-48...

Ya enflasyon, enflasyon hangi düzeyde?

Tamam, geride kalan enflasyona bakmıyoruz.

Bu faizin verileceği önümüzdeki döneme bakalım ve kıyaslamayı öyle yapalım.

Örneğini bu ay, aralık ayında enflasyon hangi düzeyde bekleniyor?

Yüzde 3 dolayında; belki bu oranın biraz altında bile kalınabilir. Oran biraz şaşar ve yukarı giderse, reel faiz sıfır, hatta kim bilir bakmışsınız reel kayıp oluşmuş!

Hadi aralık ayını iyi kötü atlattık; mayısa kadar olan dönem ne olacak?

İlk beş ayda yüksek enflasyon bekleniyor.

Bu ne benim beklentim, ne piyasanın beklentisi...

Bu tahmin tümüyle Merkez Bankası'na ait.

Merkez Bankası'na göre yıllık enflasyon yüzde 74 ile Mayıs ayında zirveye çıkacak. Bu yılı yüzde 65'te kapatırsak yıllık oranın mayısta yüzde 74'e çıkması, ilk beş aydaki aylık ortalama fiyat artışının yüzde 4 olması demek. (Ekonomi 14 Aralık 2023.) Aylık net faiz kaç, yüzde 3.3...

Ocak-mayıs döneminde beklenen aylık enflasyon kaç, yüzde 4...

Sormayalım mı şimdi **“Nerede reel faiz”** diye...

3.3'ün 4'ten büyük olduğu sonucunu veren yeni bir matematik formülü keşfedilmemişse bu faizi yetersiz bulup döviz seçenek olarak görenleri **“matematiksel olarak saçma”** bir davranış sergilemekle itham etmek biraz haksızlık olmuyor mu?

Bu söylediğimden kimse şu sonucu çıkarmasın. Demiyorum ki **“Döviz enflasyondan daha fazla getirir, dolayısıyla faiz yerine döviz tercih edilmelidir”**, yok böyle bir garanti. Ama döviz seçenler de herhalde tercihlerinden dolayı hiç hak etmedikleri bu ithama maruz kalmamalı.

Yine dün yazdım, bankalarda milyarlarca dolar döviz tevdiat hesabı var; vatandaşın ve şirketlerin. Onlar da dövizini bozdurup bu faize rağmen TL'ye geçmiyor. Ne yani şimdi onlara da mı **“Matematiksel olarak saçma bir davranış sergiliyorlar”** diyeceğiz?

Vatandaş tasarrufunu istediği gibi değerlendirmeyi seçebilir; hatta hiç tasarruf etmez, yer, içer, gezer...

Asıl devletin parasını harcarken kendi parasına gösterdiği özeni sergilemeyenlere, aldıkları kararlarla tüm vatandaşları zora sokanlara, yaptıkları bir açıklamayla ortalığı karıştıranlara bakmak lazım.

Fahiş kiralar sorunu acil neşter bekliyor

Naki BAKIR

19 Aralık 2023 Salı

Son on yılda nüfusa eklenen 9,7 milyon kişiden 7,4 milyonu kiracı oldu. Kiradaki nüfus yüzde 47 artışla 23 milyonu aştı. Kiracıların toplam nüfustaki oranı yüzde 20,9'dan yüzde 27,2'ye yükseldi. Kiracıların oranındaki artış, aynı zamanda kendi evinde oturanların sahip olduğu konut sayısının M arttığını da gösteriyor.

M arttığını da gösteriyor. Merkez Bankası Başkanı Hafize Gayerkan'ın, kiralarda yaşanan rekor artışın nedeni olarak özellikle "sosyal konut"ta arz eksikliğini gerekçe göstererek, "Bir insanın 10 evi olmamalı, 10 insanın bir evi olmalı" şeklindeki sözleri üzerine, giderek toplumsal bir krize dönüşen bu sorunda tartışmalar yeniden alevlenirken, son on yılda genel nüfusta dramatik bir "kiracılaşıma" olgusu yaşandığı belirlendi. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK), İstatistiklerle Aile, 2022 araştırmasının sonuçları, "İstanbul Manhattan'dan pahalı olur mu?" itirazına yol açan astronomik kira artışları sürecinin başlıca kaynağını ortaya koyuyor.

Oturduğu Konutun Mülkiyetine Göre Nüfus (%)				
	Ev sahipleri	Kiracılar	Lojmandakiler	Diğer*
2012	60,6	20,9	1,5	17,0
2013	60,7	21,3	1,6	16,4
2014	61,1	22,1	1,6	15,2
2015	60,4	23,3	1,4	14,9
2016	59,7	24,4	1,5	14,4
2017	59,1	24,7	1,4	14,8
2018	59,0	25,2	1,3	14,5
2019	58,8	25,6	1,3	14,3
2020	57,8	26,2	1,2	14,8
2021	57,5	26,8	1,2	14,6
2022	56,7	27,2	1,1	15,0

*Ev sahibi olmayıp kira ödemeyen +mülkiyet durumu bilinmeyen.

Yıllara Göre Kendi Evinde Oturan -Kiracı Nüfus (Bin)					
	Nüfus	Ev sahibi	Kiracı	Lojman	Diğer
2012	75.627,4	45.830,2	15.806,1	1.134,4	12.856,7
2013	76.667,9	46.537,4	16.330,3	1.226,7	12.573,5
2014	77.695,9	47.472,2	17.170,8	1.243,1	11.809,8
2015	78.741,1	47.559,6	18.346,7	1.102,4	11.732,4
2016	79.814,9	47.649,5	19.474,8	1.197,2	11.493,3
2017	80.810,5	47.759,0	19.960,2	1.131,3	11.960,0
2018	82.003,9	48.382,3	20.665,0	1.066,1	11.890,6
2019	83.155,0	48.895,1	21.287,7	1.081,0	11.891,2
2020	83.614,4	48.329,1	21.907,0	1.003,4	12.374,9
2021	84.680,3	48.725,0	22.660,4	973,8	12.321,0
2022	85.279,6	48.353,5	23.196,0	938,1	12.791,9
Değişim (2012-2022)					
Kişi	9.652,2	2.523,3	7.389,9	-196,3	-64,7
%	12,8	5,5	46,8	-17,3	-0,5

Söz konusu araştırma ile belirlenen “oturduğu konutun mülkiyetine göre fertlerin dağılımı” verisi, kendi evinde oturanların 2012 yılında yüzde 60,6 olan oranı 2022’de yüzde 56,7’ye gerilerken, kirada oturanların oranının yüzde 20,9’dan yüzde 27,2’ye yükseldiğini gösteriyor.

Bu veriler 23 milyonun üzerinde bir kiracı nüfusa işaret ediyor ve bu kesimin oranında on yılda yaşanan 6,3 puanlık artış 7 milyonun üzerinde bir sayıya denk geliyor. Bu arada 2012-2022 döneminde lojmanda oturanların oranı yüzde 1,5’ten yüzde 1,1’e, ev sahibi olmayan ancak kirada ödemeyenler ile ikamet ettiği konutun mülkiyet durumu bilinmeyenlerin toplam oranı da yüzde 17’den yüzde 15’e gerilediği görülüyor.

Nüfusa eklenen her 4 kişiden 3’ü kiracı oldu

TÜİK’in belirlediği söz konusu oranlar nüfusa uyarlandığında, son on yılda kirada oturan nüfusun dramatik biçimde arttığı dikkati çekiyor. Buna göre 2022 itibarıyla, ülke sınırları içinde ikamet eden yabancı uyruklu kişiler de dahil toplam 85,6 milyon kişi olan nüfusu oluşturan bireylerin 48,4 milyonu oturduğu evin sahibi, 23,2 milyon kişi ise kirada oturuyor.

Lojmanda oturanların sayısı 938 bin dolayında bulunurken, yaklaşık 12,8 milyon kişilik bir kesim ise ev sahibi olmamakla birlikte kira ödemeyenler ile mülkiyet durumu

bilinmeyenler oluşturuyor. 2012-2022 arasında genel nüfus yüzde 12,8 oranında 9,7 milyon kişi artarken, kendi evinde oturanların sayısının yüzde 5,5 oranında 2,5 milyon arttığı, kirada oturan bireylerin sayısındaki artışın ise yüzde 46,8 oranında 7,4 milyona ulaştığı dikkati çekiyor. Buna göre on yılda nüfusa eklenen her 4 kişiden 3'ü kiracı oldu. Aynı dönemde lojmanda oturanlar, ev sahibi olmayıp kira ödemeyenler ile durumu bilinmeyenlerin sayısının ise azaldığı görülüyor.

Toplumsal krize dönüşüyor

Son dönemde İstanbul başta olmak üzere büyük kentlerde astronomik düzeylere varan kira artışları sorunu, giderek toplumsal bir krize dönüşüyor. Boşalan evler öncekinin 5-10 katına tutarlarla kiraya verilirken, kira artışlarını yüzde 25'le sınırlayan yasanın yürürlükte olmasına rağmen, ev sahiplerinin önemli bir bölümü kira yenileme dönemlerinde, bir kısmı da sözleşme süresi henüz dolmadan mevcut kiracılarını piyasada oluşan yeni düzeylere göre fahiş artışlara zorluyor.

Kiracılardan gelir düzeylerini fazlasıyla aşan kiralara istenmesi ülke genelinde yaralamaya varan, hatta cinayetle sonuçlanan ev sahibikiracı kavgalarını çoğaltırken, çok sayıda ev sahibinin açtığı kira tespit ve emsal davaları yargının iş yükü de aşırı büyüyor. Kira anlaşmazlıkları yüzünden resmi "arabuluculuk" giderek yaygın bir meslek haline geliyor. Toplumsal istikrarsızlık kaynağı haline gelen bu sorunun çözümü için kamu birimlerinin konut arzını artırıcı, barınma imkanlarını kolaylaştırıcı köklü projeler geliştirilerek uygulamaya geçmesi gerekiyor.

Konut arzında sert düşüş

Öte yandan artan nüfus ve son yıllardaki yabancı göçmen patlaması ile hızla artan konut talebi kiralara tavan yaptırırken, konut arzında ise özellikle 2017'den bu yana sert düşüş yaşanıyor. 2017 yılında alınan ikamet amaçlı yapı ruhsatlarındaki daire sayısı 1 milyon 397 bin 758 ile tarihindeki en yüksek düzeyine ulaşmış, aynı yıl inşaatı tamamlanarak kullanım izni alınan daire sayısı da 830 bin 294 adet olmuştu.

Yapı ruhsatları kapsamındaki daire sayısı 2019'da 318 bin 275 adede kadar düştü, izleyen dönemde kısmen artmakla birlikte 2017 düzeyinin çok altında kalmaya devam ederek 2022 itibarıyla 692 bin 952, bu yılın ilk dokuz ayında ise 518 bin 374 adette kaldı. Yapı kullanımı izni alınan binalardaki daire sayısı da 2018'de 890 bin 676 adetle en yüksek yıllık düzeyine ulaştıktan sonra izleyen dönemde hızla azaldı, bu yılın ilk dokuz ayında 350 bin 283 oldu.

Kooperatifler aracılığıyla yaygın sosyal konut üretimi gerilerde kalırken, inşaat sektörünün, girdi maliyetlerinin rekor düzeyde arttığı ve artan faizlerle finansman koşullarının orta sınıfın krediyle konut satın almasını güçleştirdiği son on yılda, başta İstanbul, Ankara, İzmir olmak üzere özellikle büyük kentlerde daha çok üst gelir grubuna yönelik lüks konut üretimine yöneldiği, geniş sosyal kesimlerin konut edinimi

güçleşirken, üst gelir grubunun konfor ve yatırım aracı olarak yöneldiği marka konut projelerinin giderek yaygınlaştığı dikkati çekiyor.

Türkiye'de bir kişinin kaç evi var?

TÜİK'in belirlemelerinde 2022 itibarıyla Türkiye'de yaklaşık 3,2 kişi olan ortalama hane büyüklüğü baz alındığında, 85,3 milyonluk nüfus 26,7 milyon hanede barınıyor. Bu oran baz alınırsa kendi evinde oturan 48,4 milyonluk nüfus 15,4 milyon hanede, 23,2 milyon kiracı 7,1 milyon hanede, 938 bin dolayındaki lojman sakini 307 bin lojmanda, 12,8 milyon dolayındaki diğer nüfus ise 3,9 milyon hanede oturuyor. Kirada oturanlar ile kira vermeden oturanlar ve diğerlerinin ikamet ettiği konutların mülkiyeti kendilerinin olmadığına için bunlar da kendi evinde oturanlara ait bulunuyor.

Lojmanlar hariç tutularak yapılan bir hesaplama, toplam 26,4 milyon konutun, kendi evinde oturan 15 milyon dolayındaki hane halkına ait olduğunu ortaya koyuyor. Buna göre 7 milyon dolayındaki hanede barınan 23 milyonun üzerindeki nüfusun kendi evi bulunmazken, sahip olduğu 15,4 milyon hanede oturan ve diğerlerinin oturduğu konutların da sahibi olan 48,4 milyonluk nüfusta, hane başına ortalama 1,7 konut düşüyor. Bunun içinde çok sayıda eve sahip olanlar da bulunmakla birlikte en büyük kesimi bir-iki evi olanların oluşturduğu tahmin ediliyor.

Abdulkadir Selvi

Gazze’de yeni ateşkes yeni rehine takası gündemde

İSRAİL sadece katliama odaklanmış bir devlet. Kadınları, çocukları, kuvözdeki bebekleri öldürmeyi bir marifet sanıyorlar.

Kan gözlerini bürümüş ama bir o kadar da korkaklar. Beyaz bayrak açan İsraili üç rehineyi bile öldürdüler. Beyaz bayrak açana ateş edilmez. Ama onlar Filistinlileri beyaz bayrak açtığı halde katlettiği için İsraili rehinelere de öldürdüler.

BEYAZ BAYRAK AÇMIŞLAR

Gazze’de metruk bir binada tutulan İsraili 3 rehine, yemek artıklarını kullanarak acil yardım çağrısı yapmış. İsrail askerleri bunu becerememiş. İsrail’in ünlü istihbaratı Mossad, bunun istihbaratını alamamış. İsraili 3 rehine üstleri çıplak olarak bulundukları binadan çıkmış, beyaz bayrak açarak İsraili askerin olduğu bölüme doğru koşmaya başlamışlar. Aynı sırada da İbranice bağırarak. Ama İsrail askeri taramış. İkiisi olay yerinde ölmüş, biri yaralı olarak binaya girmiş. İbranice bağırmaya devam etmiş. İsraili askerler onu da yaralı olduğu yerde öldürmüşler.

NETANYAHU İLE GÖRÜŞMEDİLER

İsrail şimdi bunun şokunu yaşıyor. Bu olay rehinelere aileleri açısından bir travmaya neden oldu. Rehinelere aileleri Netanyahu’nun görüşme isteğini geri çevirdiler. İsrail, 7 Ekim şoku ile bir travma yaşadı. Panik halinde saldırmaya devam ediyorlar. Ama giderek kontrolü kaybediyorlar. Netanyahu, savaş bittiği anda devrileceğini bildiği için savaşı uzatmaya çalışıyor. Ama rehinelere aileleri yönetim üzerindeki baskılarını artırmaya başladılar. Rehinelere aileleri Hamas’tan değil, İsrail’in öldürmesinden korkuyorlar. Bir rehine, “Hamas’tan değil, İsrail’in bizi öldürebileceğinden korktuk” demişti. İsrail askerleri, Gazze’deki tünellerden birine girmeyi başarmalarına rağmen

rehineleri kurtaramadılar. Bu durum rehinelerin ailelerinin umutlarının tükenmesine yol açtı.

GENERALLER HAMAS'IN ELİNDE

Ateşkes ilan edildiğinde Hamas'ın elindeki başta kadınlar ve çocuklar olmak üzere sivil rehineler serbest bırakılmıştı. Hamas ile İsrail arasında 1'e karşı 3 dengesi kurulmuştu. Bir İsrailli rehineye karşılık İsrail hapishanelerinde tutulan 3 Filistinli serbest bırakılmıştı.

Ama bu kez denge farklı kurulacak. Çünkü rehinelerin niteliği farklı.

İLK ADIM OSLO'DA

SAVAŞA rağmen rehinelerin değişimi konusunda İsrail ile Hamas arasındaki arka kapı diplomasisi sürüyor. Hamas, rehine takası yapılabilmesi için İsrail'in saldırılarının durdurmasını ön şart olarak koşuyor. Netanyahu buna yanaşmıyor. Ama hem rehinelerin ailelerinden gelen baskı hem ABD'nin telkinleri nedeniyle Mossad'ı, Hamas'la rehine pazarlığı yapmak üzere görevlendirdi. Geçen hafta içinde Mossad şefi David Barnea'nın Doha'ya geçerek Katar Başbakanı Muhammed bin Abdurrahman Al Sani ile görüştüğü ortaya çıktı. Bu görüşmeden sonra yeni bir rehine değişimi için süreç başladı. Wall Street Journal gazetesi İsrail ile Katar'ın, Norveç'te yeni esir takasını görüşeceğini yazdı. Mossad şefi David Barnea ile Katar Başbakanı'nın Oslo'da bir araya geleceği, görüşmelere Mısır'ın da katılacağı ifade edildi. Oslo'daki ilk temasta rehinelerin hangi orana göre bırakılacağı görüşülecek. Bu nokta çok önemli. Neden?

İSRAİL HAPİSHANELERİNDEKİ FİLİSTİNLİLER

İlk ateşkeste bire üç dengesi söz konusuydu. Ancak Hamas bu kez İsrail hapishanelerindeki tüm Filistinlilerin serbest bırakılmasını istiyor. Çünkü Hamas'ın elinde İsrailli generallerin bulunduğu söyleniyor. Hamas'ın elindeki İsrailli generallere, albaylara ve değişik rütbelerdeki askerlere karşılık olarak İsrail hapishanelerinde bulunan tüm Filistinlilerin serbest bırakılmasını istediği söyleniyor. İsrail hapishanelerinde 7 bin civarında Filistinli haksız yere tutuluyor.

İsrail, 2006 yılında Hamas'ın eline geçen İsrailli er Gilad Şalit'e karşılık olarak 2011 yılında aralarında El Fetih'in liderlerinden Mervan Barguti'nin de bulunduğu 1027 Filistinli mahkûmu serbest bırakmıştı.

ASKER REHİNELER

Hamas'ın elinde general ve albayların da aralarında olduğu 129 İsrailli asker rehinenin bulunduğu tahmin ediliyor.

Eğer Oslo'daki görüşmelerde yöntem konusunda anlaşmaya varılırsa, görüşmelerin tekrar Katar'da devam edeceği ifade ediliyor. Hamas'ın teklifinin kabul edilmesi durumunda yeni ateşkes ve rehine takası için adım atılması bekleniyor.

1- Bunun için bir İsrailli generale karşılık kaç Filistinli serbest bırakılacak? Bir albaya karşılık kaç Filistinli serbest bırakılacak? Bu oranlar belirlenecek.

2- Karşılıklı isim listeleri verilecek.

3- Rehine takası başlayacak.

Ama esir takasının başlayabilmesi için Hamas, İsrail'in saldırıları durdurmasını ön şart olarak koşuyor.

İYİ PARTİ'YE OPERASYONUN MERKEZİ

KILIÇDAROĞLU, Ekrem İmamoğlu ile "Baba-oğul gibiyiz" demişti. Ekrem İmamoğlu babasının gözünün yaşına bakmadı, Kılıçdaroğlu'nu devirdi.

Meral Akşener ile Ekrem İmamoğlu, 'abla-kardeş' gibiydi. Ne zaman ki Meral Akşener ittifak yapmama kararı aldı, Ekrem İmamoğlu İYİ Parti'yi parçalamaya başladı.

İYİ Parti'de Meral Akşener'in liderlik yapamaması nedeniyle yaşanan sorunlar var. Ama onun ötesinde İYİ Parti'de yaşananları bir siyasi partinin dinamikleriyle düşünmemiz mümkün değil.

İYİ Parti Sözcüsü Kürşad Zorlu'nun, "Bir takım merkezlerce bize karşı yürütülen operasyon siyaseti" vurgusu önemli. Çünkü bunun yaşanmış birçok örneği var. İYİ Parti YİK üyesi Av. Ahmet Usta, İmamoğlu adına yürütülen operasyonu bakın nasıl anlatıyor:

"İbrahim Özkan'ın arayarak toplu istifaya davet ettiği Çanakkale Meclis üyesi ve Çanakkale İl Yönetim kurulu üyesi benim... Kendisi bunu kabul etmem halinde CHP'li üst düzey yetkiliyle görüşme ayarlayacağını iletmıştır."

Peki bu CHP'li yetkili kim?

SARAÇHANE'YE DİKKAT

İYİ Parti'ye bir operasyon yapılıyorsa demek ki bir operasyon yapan var demektir. İYİ Parti'ye operasyon çekilen merkez Saraçhane. Operasyon yapan kişi Ekrem İmamoğlu. İYİ Parti'yle ittifak yapamayınca, bu kez İYİ Parti'nin içini boşaltıp kendi yanına çekmeye çalışıyor.

ÇİLLER VE ECEVİT'TEN SONRA AKŞENER

19.12.2023

Biz bunu geçmişte Erbakan'la koalisyon kurduğu için Tansu Çiller'e karşı yapılan 'A Takımı' operasyonunda gördük. Çiller, "Devlet DYP'yi parçaladı" demişti.

Ecevit, ABD'nin Irak'ı işgaline karşı çıktığı için ABD'den gelen Kemal Derviş, İsmail Cem ve Hüsamettin Özkan'dan oluşan 'Troyka' tarafından DSP parçalanmıştı.

Küresel sistem 2028'de Ekrem İmamoğlu'nu cumhurbaşkanı yapmak istediği için yerel seçimlerde ittifak yapmama kararı alan İYİ Parti'ye operasyon çekiliyor.

Meral Akşener, ittifak yapmama kararı aldıktan sonra İYİ Parti karıştırılmak isteniyor sorununu millete izah ederse millet sahip çıkar. Yoksa İYİ Parti fırtınalı denizin ortasında dalgalarla boğuşmaya devam eder.

Esfender KORKMAZ

Konut krizi olur mu?

Çin'de GSYH'da yaşanan yüksek büyüme oranlarının üçte biri emlak sektöründen geldi.

Emlak sektöründe faaliyet gösteren firmalar; Bankalardan kredi alarak, yurt dışında tahvil satarak, konut alacaklara ön satış yaparak fon topladılar. Bu fonlarla milyon konutluk yeni projeler geliştirdiler.

Konut sektörü, üretimde demir – çimento gibi diğer yan sektörleri, İkamette ev eşyası gibi sektörlerini besledi.

Ne var ki; bazı firmalar aşırı büyüdü ve kontrol sorunu yaşamaya başladılar. Daha önemlisi, Çin komünist partisi spekülasyonu önlemek istedi. Söz gelimi Çin devlet başkanı Şi Cinping 2019 yılından beri, *"Konut yaşamak içindir, spekülasyon için değil"* diyor. Bu durum konut talebini düşürdü.

Çin'in en büyük gayrimenkul şirketlerinden Evergrande' iki yıl önce yurtdışı yatırımcılarına ve bono sahiplerine olan borcunun tamamını ödeyemeyeceğini bildirdi. Çin hükümeti ile borçlarını yeniden yapılandırdı.

Bu senede yine büyük bir emlak şirketi olan, Conutry Garden ilk 6 ay için 6,7 milyar dolarlık rekor zarar bildirdi. Bu şirketin henüz tamamlanmamış bir milyon konutu olduğu tahmin ediliyor.

Çin'de halkın yüzde 80'i servetini gayrimenkulde tutuyor. Gayrimenkule olan güven kaybı fiyatlarda da düşüş yaratacak ve servet kaybına neden olacaktır. Servetin artması tüketicinin tüketim eğiliminin artmasına neden olur. Şimdi Çin'de halkın servet kaybı, tüketimin kısılmasına ve talebin düşmesine neden olacak ve büyüme daha da yavaşlayacaktır.

2008 yılında ABD' de Lehman Brothers'te borçlarını ödeyemediği için iflas başvurusunda bulunmuştu. Bu nedenle başlayan Finansal kriz tüm dünyayı etkiledi. Çin'de komünist partisi piyasayı da kontrol ettiği için böyle bir krizin ABD' deki gibi

derinleşmesine izin vermez, Ancak Çin’ de düşük büyüme küresel büyümeyi de negatif etkiler.

Türkiye de konut krizi olur mu?

1.Türkiye’de Emlak sektöründe aşırı spekülasyon oluştu.

- 2017 =100 Temel yılına göre 2023 Eylül ayında konut fiyat endeksi 1088 oldu.
- 2017=100 Temel yılına göre 2023 Eylül ayına TÜFE fiyat endeksi 539 oldu.
- Konut fiyatları enflasyonu ikiye katladı.

Özetle; konut fiyatları balon yaptı. Bundan sonra talep de düştüğü için fiyat artışı enflasyonun altında kalacaktır. Zamanla dengeye gelecektir.

2. Konut kredileri daraldı.

2020 yılında toplam içinde yüzde 38,2’ye yükselmiş olan ipotekli konut satışı , 2023 Eylül ayında yüzde 5,6’ ya geriledi. Konutta kredilerin daralması , konut talebini düşürdü. (Aşağıdaki tablo)

İPOTEKLİ KONUT SATIŞ ORANI	
YIL	YÜZDE
2013	39,8
2014	33,4
2015	33,7
2016	33,5
2017	33,6
2018	20,1
2019	24,7
2020	38,2
2021	19,7
2022	18,9
2023 (KASIM)	5,6

- 2022 yılı Kasım ayında 117 806 konut satılmıştı. 2023 kasım ayında , yüzde 20,6 oranında azalarak 93,514’e geriledi.
- 2023 Ocak – Kasım on bir ayda da konut satışları yüzde 14,9 oranında geriledi.

3. Türkiye ‘de konut piyasasında ikili yapı oluştu. Zengin daha zenginleştiği ve fakir daha fakirleştiği için , lüks konutlar talep buluyor halk tipi konutlara olan talep düşük kalıyor.

Söz gelimi Çekmeköy’de halkın konuştukları şöyle ‘‘ boşaltılan askeri alanda TOKİ konutlarından bir oda bir salon 15 milyon liraya satılıyor. Bu konutlar ve villaları Katarlılar satın alıyor. ‘‘

TOKİ’nin görevi sosyal konut yapmaktır. Ancak bu güne kadar sosyal devlet anlayışı ile konut yaptırmadı. Halka yaptığı konutları da piyasa değeri ile sattı. Yerine lüks konut yaptırdı ve yeni zenginler yarattı.

3. Konut piyasasında iflaslar olmaz.

Türkiye’de konut spekülasyonu hükümetler ve TOKİ aracılığı ile yapıldı. Piyasada Ataşehir’deki finans merkezi inşaatı nedeni ile söylendiği kadarıyla hükümete yakın bazı şirketlerde sorun var ve fakat bu şirketlerin zararlarını TOKİ ve kamu bankaları karşılıyor. Zararlar halkın vergileri ile halka sosyalize ediliyor Halkımız için farkında değil. Farkına varmadıkça yoksullaşma devam eder.

4. Bir önemli sorun artık halkın konut alma hakkının kalmadığıdır.

İstanbul’da en ucuz konut beş milyon liradır. Asgari Ücrette 11 bin 400 TL’dir. Bir asgari ücretlinin daire alabilmesi için yemeden içmeden 37 yıl maaşını yatırması gerekir.

Özetle, şimdilik sektörde kriz yok, ama daha büyük yangın halkın cebindedir.

İbrahim Kahveci

Çürüme yozlaşma ve fakirlik

Leyla Şahin Usta'dan Allah razı olsun!!!

Onun sayesinde yeniden Türkiye'nin teknolojik seviyesini inceleme fırsatı bulduk.

Neydi durum, yeniden hatırlayalım.

Orta ve üstü teknolojik ürün ihracatının toplam ihracat içindeki payı 2007 yılına kadar yükseliyor ve orada adeta STOP ediyor.

2007-2022 yıllarında orta ve üstü teknolojik ürün ihracatının payı yüzde 36,9'da kaldığını görüyoruz.

Yine 2007 yılında orta-düşük ve düşük teknolojik ürün ihracatının genel ihracat içindeki payının da yüzde 63,1 seviyesinde aynı kaldığını görüyoruz. Bu arada yüksek teknolojik ürün ihracat oranının yüzde 6,0'lardan düşerek yüzde 3,0-3,5 bandına sıkışıp kaldığını yeniden anlamış oluyoruz.

Bir ülkede teknoloji seviyemiz aynı kalıyorsa aslında o ülke yerinde saymıyordur. Çünkü emsal ülkeler hızla ilerlemeye devam ederken biz geriye gitmiş oluyoruz. Kısaca buna bir açıdan gericilik de denilebilir.

Yıllarca İslamcı anlayışı -gericilik- olarak tanımlayanların ekonomi yönünden maalesef haklı olduklarını gösteren bir tablo.

Gericilik ve yozlaşma neyi getirir? Elbette fakirliği.

Fakirlik burada sonucu ifade ediyor. Çünkü ülke **“değer”** üretemiyorsa toplamda alım gücü geriler ve yaşam maliyeti artarken, geleceğe yönelik umutlar da söner.

Tıpkı Türkiye'miz gibi...

'Yaşam memnuniyeti' anketleri hızla düşerken ailelerin çocuk yapma imkanları bile bitmiş duruma geldi.

Bu ülkede daha 8 yıl önce aile başına 2,1 bebek yapılırken bu oran artık 1,62'ye bile geriledi.

Umutlar hızla biterken adeta memnuniyetin ne olduğunu adeta hafızalarımızdan silmiş olduk.

Bu durumu ücretler üzerinden de görebiliyoruz.

Mesela asgari ücretin yüzde 28'si kadar daha üstte maaş alan emekliler (ortalama emekli maaşı) bugün asgari ücretin yüzde 25 altında ücret almaktadırlar.

Toplumda asgari ücret ise genel ücret haline gelerek orta sınıfı yok ederek yozlaşmaya bir başka kapı aralanmış oldu.

Rahmetli Turgut Özal'ın orta direk hayalini fakirlikte birleşme olarak tanımlayan AK Parti toplumun geleceğe yönelik beklentilerini de yıkıp geçti.

Bugün ülkede iyi eğitimlilerin gittiği, yerlerine daha alt eğitimlilerin ülke kaderini çizmeye başladığı bir dönem yaşanıyor.

Düşük ücret

Düşük zeka

Düşük hayat standardı hayatımızı belirler oldu.

Önceki gün Yusuf Ziya Cömert "İslam'da rüşvet var mı?" başlığı ile yazmıştı. Orada gördük ki, yozlaşma ve çürüme açısından İslam'ın da içi epey boşaltılmış durumda.

Gerçekten '**ahlak**' neden bu ülkede bu kadar erozyona uğradı? Kolaydan kazanma, rüşvet, yolsuzluk neden sıradanlaştı?

Bakınız bu tür değerler aslında ekonomiyi de ifade ediyor. İtaatin bu derece yükseldiği toplumun bilim ve teknoloji üretmesi imkansızlaşır. Değer üretemeyen toplumlarında fakirliğe mahkum olması kaçınılmazı imkansız bir sondur.

O nedenle kendimizi ve çevremizi yeniden sorgulamamız gerekiyor. Bizler bu derece fakirliğe mahkum olmak zorunda mıyız? Hatta evlatlarımızı, torunlarımızı çok daha büyük bir fakirliğe hapsedmek durumunda mıyız?

Mevcut gidişe baktığımızda geleceğimizin bugünden çok daha karanlık olacağını çok rahatlıkla görebiliriz. O zaman neden bu kadar karanlık bir geleceği tercih ediyoruz?

Ben gerçekten anlayamıyorum... Bir toplum göz göre göre bu derece geleceğini nasıl karartabilir? Bu durum toplumsal intihar değil de nedir?